

berörda utslag till betalning af uppsyningsmannen P. Lagergren fastställda, ifrågavarande fordran hos Lagergren vid 1874 års utgång ännu återstått oguldet, må varda honom eftergifvet och afskrifvet.

Om remiss härå till vederbörligt Utskott anhålles, och torde Kongl. Kammarrettens omförmälda, här bifogade utslag dervid få åtfölja tillika med närlagda bevis om Lagergrens oförvitliga fleråriga tjenstgöring vid Jönköpings landskansli.

Stockholm den 27 Januari 1875.

C. J. Kjellman
från Jönköpings län.

N:o 121.

Af Herr C. F. Lundström: Om vidtagande af åtgärder för handelsdomstolars införande i de större städerna inom Sverige.

I den mån Sverige trädt i en närmare och lifligare handelsgemenskap med andra länder, har behofvet känts större att tillegna sig flera af de nyttiga inrättningar, som i dessa länder blifvit införda till handelns och rörelsens lättande. Detta har sin förklaringsgrund i den omständigheten, att handeln till sin natur är kosmopolit. Den har varit det i alla tider, och öfverallt, der den icke fört ett tynande lif, har denna dess natur trädt i dagen. En handel emellan olika folkslag betingar nödvändigheten deraf, att handelsrätten hos de olika folken hvilar på hufvudsakligen enahanda principer, och att vid tillämpningen deraf några väsentliga skiljaktigheter icke förefinnas. En

handelsrätt, bygd uteslutande på inhemsk grundval, är därför knappast tänkbar, åtminstone icke för något af de mindre folken.

I nyare tider har, såsom bekant är, den franska handelslagstiftningen utöfvat ett väsentligt inflytande på de öfriga bildade folkens handelsrätt. Den inrättning, som under det första kejsardömet i Frankrike infördes genom lagen den 24 Septem ber 1807, nemligen *handelsdomstolar*, har äfven, till synnerligt gagn för afärlifvet, vunnit inträde hos flera andra handlande nationer, hvilka, öfvertygade om den franska rättens företräde, dels hufvudsakligen antagit densamma till efterlefnad (i Holland, Belgien, Rhenprovinserna, Italien m. fl. länder,) dels låtit densamma tjena till förbild för den inhemska lagstiftningen (i Bayern, Würtemberg, Hannover och flera andra tyska länder).

Men äfven länder, hvilkas lagstiftning fortfarande hufvudsakligen hvila på national grund, hafva icke undgått att beröras af den franska handelsrätten. Vårt grannland Danmark har nemligen genom en förordning af den 19 Februari 1861 fått i Köpenhamn inrättad en så kallad *Sö- og Handelsret* för behandling af sjörätts- och handelstvister. Till sammansättningen något olika de franska tribuneaux de commerce, hvilka icke hafva så stort antal ledamöter, som den danska sjö- och handelsdomstolen, består den senare af en utaf konungen nämnd ordförande, som är kvalificerad att vara domare, samt af 20 handelskunnige och 10 i sjöfart eller skeppsrederi erfarne män, som turvis deltaga i förhandlingarne till ett antal, förutom ordföranden, af 4 i viktigare och 2 i ringare mål. Till handelssaker räknas:

1:o alla emellan handlande uppkommande tvister, som härflyta af eller hafva afseende på handelsförhållanden ;

2:o tvister emellan handlande och fabrikanter eller handtverkare, härrörande af köp eller salu i sådana partier, som äro föremål för grosshandel, och af varor, som brukas till fabriks- eller handtverksdrift eller ock af fabrikers eller handtverkens alster ;

3:o tvister om vaxelbanker och mäklareförrättningar emellan de med nämnda yrken sysselsatta personer samt handlande, och om handel genom mäklare efter slutsedel ;

4:o tvister emellan handlande och assuradörer ; samt

5:o vaxelmål emellan handlande.

Till de franska handelsdomstolarnes kompetens höra hufvudsakligen :

1:o tvister emellan köpmän, handlande och bankirer angående deras inbördes affärstransaktioner ;

2:o tvister emellan andra personer angående handelsaffärer, (*actes de commerce*) hvartill dock icke räknas köp för egen förbrukning ; samt

3:o konkurs- och

4:o vaxelmål.

Handelsdomstolarne döma der utan appell till belopp af 1,500 francs. För olika länder finnas så väl i dessa som öfriga hänseenden olika föreskrifter.

De hufvudsakliga fördelarne af dessa domstolar äro, att handelstvister i allmänhet der behandlas med enklare former och mindre omgångar än vid de vanliga domstolarne; att vid målens afgörande vid handelsdomstolarne man der har att förfoga öfver den största möjliga sakkännedom i affärsförhållanden och vid handelsbruk, hvilka äfven der tillämpas, och att till följd deraf domsluten måste blifva mera öfverensstämmande med den allmänna uppfattningen af det rätta, än hvad förhållandet är i afseende å de domslut, hvilka fällas vid de allmänna domstolarne, der domaren saknar denna särskilda sakkännedom och icke känner de rådande handelsbruken, hvarföre den rättvisa, som der skipas, måste blifva rent formel; att målen vid handelsdomstolarne i allmänhet afgöras med vida större skyndsamhet och med mindre tidsutdrägt än vid de allmänna domstolarne, från hvilka appell hos oss kan ega rum äfven i saker af det ringaste värde.

Om den till ordspråk öfvergångna satsen är riktig, att snar rättvisa är dubbel rättvisa, så gäller detta företrädesvis handelstvister. Af affärsmannens verksamhet uppkommer nemligen en kedja af förbindelser, bestående af fordringar och skulder. För att, såsom sig bör, punktligt och på dagen godtgöra dessa senare, erfordras lika stor precision vid de förras inbetalning. Uppstår angående fordringsrätten tvist, visar gäldenären tredska eller försummelse vid fullgörande af sin förbindelse, erfordras för affärlifvets sunda och obehindrade gång ett snabbt och kraftigt ingripande af lagen och dess handhavande.

Inom vårt land äro vi nog lyckliga att ega en för sin rättrådighet och flera andra goda egenskaper med rätta värderad domarecorps; men på samma gång detta gerna erkännes, måste dock berättigade tvifvel uttalas, huruvida domstolarnes sammatnsättning och arbetssätt inom de större städerna, der affärsverksamheten koncentrerar sig, äro sådana, att derigenom tillgodoses affärlifvets oeftergifliga kraf på skyndsamt afgörande af uppkommande tvister på ett tillfredsställande sätt. Den åsigt synes nemligen dag för dag göra sig allt mera gällande och har vid allmänt sammanträde med Stockholms köpmannaförening äfven nyligen blifvit enhälligt uttalad, att sådant svårligen kan ske, utan införande hos oss i de större städerna af handelsdomstolar.

Då jag nu, uppå anmodan af nämnda förenings styrelse, går att hos Riksdagen väcka vördsam motion om sådana domstolars införande i de större städerna inom vårt land, i likhet med hvad inom de flesta öfriga europiska länder för länge sedan egt rum, bör man icke vänta ett utarbetadt lagförslag i denna syftning af en enskild motionär, som icke eger den sakkännedom, som för ett så grannlaga och omfattande förslags uppställande erfordras. Då emellertid en ny lagberedning nyligen blifvit uppå Riksdagens anhållan tillsatt, inom hvilken otvifvelaktigt finnas sådana förmågor, som med lätthet kunna fullgöra ett uppdrag i detta hänseende, hoppas jag, att Riksdagen, derest mitt förslag för öfrigt finnes vara förtjent af dess upmärksamhet, icke för bristande detaljer lemna detsamma utan afseende. Tvärtom har jag ansett det vara

en fördel, att Lagberedningen vid utarbetande af förslaget lemnas fria händer, hvilket ej kunde ske, om Riksdagen på förhand inginge i pröfning af detaljbestämmelserna. §

Slutligen anhåller jag få tillägga, att mitt förslag, ehuru hemtadt från den utländska, allmänt gällande handelsrätten, till hvilken vi förut närmat oss genom antagande af vaxelstadgan, den nya konkurslagen m. fl. nya lagbud, likväl icke innefattar någon hjert öfvergång från de rättsprinciper, som ligga till grund för vår äldre nationela rätt, sådan den från hedenhös utbildats. Med förslaget åsyftas nemligen hufvudsakligen att låta äfven den praktiska erfarenheten, den särskilda sakkännenheten, den för den materiela rättvisan öppna, af former icke för strängt bundna rättskänslan få utöfva sitt behöriga inflytande på domstolen, likasåväl inom de större städerna, som det sker på landet genom nämnden, hvilken från urminnes tid haft hufvudsakligen samma uppgift, om den ock icke alltid blifvit ernådd. Att vid tvisters afgörande tillämpa så kallade kutymmer, innefattar icke heller någon nyhet, då nu gällande lag medgifver att döma efter landssed, der skrifven lag ej finnes.

På grund häraf, och då den starka materiela utveckling, hvori vi äro stadda kräfer en motsvarande utveckling inom lagstiftningsområdet; då de lättade kommunikationerna, hvarigenom samfärdseln befordras, föranleda en lifligare affärsförbindelse mellan olika orter och personor och deraf uppkommande möjlighet till tvister, för hvilkas snara afgörande på ett för den verkliga rättvisan tillfredsställande sätt lagstiftaren bör sörja, och då handelsdomstolars införande, till en början i de större städerna inom vårt land, dertill skulle i väsentlig mån medverka, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte uti underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och till en blifvande Riksdags pröfning framställa nådigt förslag angående handelsdomstolars införande i de större städerna inom Sverige.

I anseende till ämnets beskaffenhet torde denna motion böra remitteras till behandling af Lag-Utskottet.

Stockholm den 27 Januari 1875.

C. F. Lundström.